

Středoškolská technika 2023

Setkání a prezentace prací středoškolských studentů na ČVUT

PSYCHOANALYTICKÝ ROZBOR ŽIVOTA FRANZE KAFKY A JEHO ROMÁNU *PROCES*

Anna Kudláčková

První soukromé jazykové gymnázium

Brandlova 875, Hradec Králové 50003

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

V Hradci Králové dne 26. 5. 2023

.....
Anna Kudláčková

Poděkování

Děkuji všem blízkým lidem a akademickým pracovníkům, kteří mně pomáhali a svými radami přispěli k dokončení mé práce. Především chci jmenovitě poděkovat odbornému konzultantovi doc. PhDr. Janu Laškovi, CSc. z Katedry pedagogiky a psychologie Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové za cenné rady a vedoucí mé práce PaedDr. Ireně Jelínkové za pomoc v průběhu hledání odpovědí a plnění cílů této práce.

Poděkování patří také řediteli PSJG-HK PhDr. Ladislavu Bartůškovi a učitelům gymnázia, kteří mně umožnili pracovat na tomto projektu.

.....

Anna Kudláčková

Anotace

KUDLÁČKOVÁ, Anna. *Psychoanalytický rozbor života Franze Kafky a jeho románu Proces*. Hradec Králové: První soukromé jazykové gymnázium Hradec Králové, 2023. Vedoucí práce PaedDr. Irena Jelínková.

Tato práce pojednává o životě a díle velmi populárního autora Franze Kafky, který se ve 20. letech minulého století proslavil zvláštností svých děl. V jeho tvorbě se reflektuje celé jeho dětství a traumata, kterými si procházel. Jeho život byl komplikovaný, stejně jako vývoj tvorby, kterou v průběhu života publikoval. Hlavní metodou, která byla při psychoanalýze použita, je psychoanalytický rozbor klíčového románu Franze Kafky a dalších dostupných materiálů. Hlavním výsledkem této práce je rozuzlení každého aspektu života Franze Kafky a románu *Proces* a porozumění významu tohoto díla. Výsledek psychoanalytického rozboru můžeme použít jako nový návod, jak lépe uchopit díla Franze Kafky a jeho životní příběh, který díla úzce propojuje. Výsledek práce má velmi důležitý význam pro čtenáře, kteří chtějí Franze Kafku pochopit a tím proniknout do jeho tvorby. Práce disponuje podrobným psychoanalytickým rozbohem, který může pomoci např. studentům psychologie, kteří se s psychoanalýzou seznamují.

Klíčová slova: psychoanalýza, Franz Kafka, vztah s otcem, dětství

Annotation

KUDLÁČKOVÁ, Anna. *Psychoanalytic analysis of the life of Franz Kafka and his novel The Process*. Hradec Králové: First private language grammar school Hradec Králové, 2023. Thesis supervisor PaedDr. Irena Jelínková.

This thesis discusses the life and work of the very popular author Franz Kafka, who became famous for the peculiarities of his works in the 1920s. His entire childhood and the traumas he went through are reflected in his work. His life was complicated, as was the development of the work he published throughout his life. The main method that was used in the psychoanalysis is the psychoanalytical analysis of Franz Kafka's key novel and other available materials. The main result of this thesis is to unravel every aspect of the life of Franz Kafka and the novel *The Process* and to understand the meaning of this work. We can use the result of the psychoanalytical analysis as a new guide to better grasp the works of Franz Kafka and his life story, which closely connects the works. The result of the work has a very important meaning for readers who want to understand Franz Kafka and thereby penetrate into his work. The work has a detailed psychoanalytic analysis, which can help, for example, psychology students who are familiar with psychoanalysis.

Key words: psycho-analysis, Franz Kafka, the relationship with Kafka's father, childhood

Obsah

Úvod.....	9
Teoretická část.....	10
1 Psychoanalytický rozbor	10
1.1 Psychoanalýza.....	10
1.1.1 Sigmund Freud	10
1.2 Struktura psychiky	12
1.3 Topografický model psychiky	12
1.3.1 Vědomí	12
1.3.2 Předvědomí.....	12
1.3.3 Nevědomí	12
1.4 Strukturální model psychiky.....	12
1.4.1 Id (ono).....	13
1.4.2 Ego (já).....	13
1.4.3 Superego (nadjá).....	13
1.5 Obranné mechanismy	14
1.5.1 Úzkost.....	14
2 Franz Kafka	16
2.1 Životopis	16
2.1.1 Rodina	16
2.1.2 Studium	16
2.1.3 Zaměstnání	16
2.1.4 Kafkova malba	17
2.1.5 Publikace prvních textů, jeho tvorba	17
2.1.6 Vztah k ženám	17
2.1.7 Tuberkulóza.....	18
3 Důležité vzpomínky	19

3.1	Cesta do školy.....	19
3.2	Praha.....	19
3.3	Vztah s otcem.....	20
3.4	Úředník a umělec.....	20
	Praktická část.....	22
3.5	Proces.....	23
3.5.1	Pan K.....	23
3.5.2	Hlavní děj.....	23
3.6	Psychoanalytický rozbor.....	25
3.6.1	Zatčení.....	25
3.6.2	Dozorci Vilda a František.....	25
3.6.3	Nábytek.....	25
3.6.4	Paní Grubachová.....	25
3.6.5	Slečna Bürstnerová.....	26
3.6.6	Anonymní telefonát.....	27
3.6.7	Cesta na vyšetřování.....	27
3.6.8	První vyšetřování.....	27
3.6.9	Prázdna vyšetřovací síň.....	28
3.6.10	Student.....	28
3.6.11	Půda a soudní kanceláře.....	29
3.6.12	Mrskáč.....	29
3.6.13	Strýček.....	30
3.6.14	Lenka.....	31
3.6.15	Malíř Titorelli.....	32
3.6.16	Strach o pracovní pozici.....	33
3.6.17	Chrám a duchovní.....	33
3.6.18	Konec neboli smrt.....	34

Diskuse.....	35
Závěr.....	37
Seznam použité literatury.....	38

Úvod

Psychoanalytický rozbor je velmi zajímavý způsob zkoumání lidské psychiky. Je součástí tzv. *dynamické psychologie*, jejímž zakladatelem byl Sigmund Freud. Freud je člověk, který na svět přinesl neobjevený svět vědomí a nevědomí, celkově psychologie. Psychoanalýza ve mně vzbudila zájem, proto jsem se rozhodla si psychoanalytický rozbor zkusit a aplikovat ho na Franze Kafku a jeho díla, přesto, že se jedná o díla existenciální.

Franz Kafka byl velmi vážený autor 20. století, jeho tvorba byla populární. Napsal tři romány – Amerika, Proces (psychologický román, ve kterém Kafka popisuje vnitřní děj hlavní postavy) a Zámek. Kromě románů napsal řadu povídek a novel; stěžejní novelou je Proměna. V dílech se často schovává Kafkovo dětství a pocity, které v dětství prožíval a nyní ovlivňují jeho tvorbu. V dílech jsem našla zálibu proto, že se v nich skrývá příběh Franze Kafky, jen ho člověk musí objevit. Na tyto skryté aspekty se skvěle hodila psychoanalýza, proto jsem se rozhodla psychoanalytický rozbor na román Proces aplikovat. Proces považuji za velmi komplikované ale zároveň velmi jednoduché dílo. Komplikované začne být v moment, když v díle odhalíte život autora. Odkýrvat opravdový význam jeho knih je pozoruhodné.

Cílem práce je psychoanalyticky rozebrat život Franze Kafky a jeho román Proces, podle dostupných informací sledovat jeho dětství a životní etapy, které měly vliv na jeho dílo. Každý jedinec může jeho tvorbu vnímat jinak, a to je velmi zajímavé, neexistuje jedna správná odpověď, jaký smysl jeho díla doopravdy mají. To je hlavní důvod, proč jsem si právě toto téma zvolila. Jako výzkumnou metodu jsem zvolila rozebrat každý prvek, který zobrazuje složité vnitřní dění samotného Kafky.

Teoretická část

1 Psychoanalytický rozbor

1.1 Psychoanalýza

Zakladatel psychoanalýzy Sigmund Freud považoval za základní dynamické síly psychického dění nevědomé pudů sexuální, které se společnost pokouší potlačovat a ovládat. Internalizace sociálních norem vede k tomu, že jsou pudové impulzy odsunuty z vědomí do nevědomí, odkud nadále ovlivňují chování a prožívání. V lidském psychickém životě tedy hraje významnou úlohu interakce mezi nevědomými silami a obrannými mechanismy. (Plháková, 2005, s. 169) Mnoho psychologických teorií udává, že existuje jiná oblast lidské mysli – tzv. nevědomí, které „lze definovat jako souhrn psychických obsahů a procesů, které probíhají mimo vědomí, ale přesto mohou ovlivňovat chování a prožívání“ (Plháková, 2005, s. 71). Již za Freudova života se objevily nové psychoanalytické teorie, které obvykle rozvíjely určitý aspekt jeho díla nebo s ním polemizovaly. Postupně se zrodila řada nových směrů, včetně egopsychologie, britské a americké školy objektivních vztahů, self psychologie a další. Psychoanalýza významně ovlivnila vývoj psychologie, patří k všeobecnému vzdělání psychologů a dodnes se užívá v psychoterapii a psychologickém poradenství. Freudismem bylo inspirováno mnoho pozdějších psychologických i psychoterapeutických směrů, ať už na Freuda navazovaly (jako již Freudova dcera Anna Freudová) nebo mu naopak oponovaly. Aktualizovaná verze Freudovy teorie bývá někdy nazývána neofreudismus. [1] [2]

Psychoanalýza vytvořila první ucelenou teorii beroucí v úvahu nevědomé procesy osobnosti. Vychází z přesvědčení, že lidská osobnost je determinována dětstvím a pudovými silami. Freud konstruoval bazální strukturu osobnosti a definoval principy jejího fungování. Tím došlo k částečnému vhladu do vzniku individuálních motivů, které ovlivňovaly jednání člověka. Freud ve své psychoanalýze poukázal na dynamiku lidské osobnosti a na nevědomé působení, které lidskou osobnost výrazně ovlivňuje. [2] [1] [18]

1.1.1 Sigmund Freud

Zakladatelem psychoanalýzy je Sigmund Freud, který se narodil 6. května roku 1856 ve Freiburgu (dnes již Příboř) na Moravě. Narodil se do židovské německy mluvící rodiny. Sigmund byl z 6 sourozenců, přesto u rodičů, hlavně u své matky byl oblíbencem. Po krátkém pobytu v Lipsku se rodina od roku 1859 usadila ve Vídni. Freud byl hrdý na svůj židovský

původ, sám ale židovské náboženství nepraktikoval, jako žid se cítil pouze národně, náboženství principálně odmítal. Základní školu vystudoval doma, v 10 letech nastoupil na Sperlovo gymnázium v Leopoldstadtu (část Vídně). Freud vždy patřil k nejlepším žákům, vynikal už na studiích. Jeho intelekt byl orientován spíše humanisticky než matematicky. V roce 1873 v rámci zimního semestru nastoupil na medicínu, opět ve studiu konkuroval. Promoval roku 1881 jako doktor veškerého lékařství. Zprvu působil v teoretických oborech (Claus, Meynert, Bruecke), nicméně později opustil teoretickou kariéru a stal se asistentem vídeňské všeobecné nemocnice, načež založil vlastní neurologickou praxi, kde začal zkoumat případy hysterických pacientek a přes elektroléčbu a hypnózu se propracoval k vlastní metodě a vlastní teorii lidské osobnosti-psychoanalýze. Freud se domníval, že hysterikové jsou nemocní kvůli potlačeným vzpomínkám. Pomocí hypnózy lze od nemocného získat informaci o vzniku jeho symptomů, přitom tyto informace pacient v bdělém stavu nedovede podat vůbec nebo jen okrajově. Freud byl ale přesvědčen, že hypnóza je nadměrně sugestivní a nahradil ji proto tzv. volnou asociací. Takto se formulovala psychoanalýza jako metoda léčení psychických poruch. [3] [15]

Freudova psychoanalýza byla významným pokrokem – orientovala se k pochopení osobnosti, pro člověka jako celek, pro souhru duševních funkcí. [4] [16]

2 Struktura psychiky

2.1 Topografický model psychiky

Jedná se o údobí rychlého a zásadního vývoje psychoanalytické teorie a praxe. Zahrnuje tři vrstvy, a to vědomí, předvědomí a nevědomí. [1] [14]

2.1.1 Vědomí

Vědomá mysl je cosi, čeho jsme si v daném okamžiku vědomi, jedná se o tu část osobnosti, kterou si jedinec plně uvědomuje, je snadno přístupné. Vědomí je jev, který momentálně vnímáme. Zahrnuje prožívání, tím myslíme duševní dění, uvědomování si tohoto duševního dění. S duševním děním si uvědomujeme i sami sebe jako prožívajícího. Vědomí sjednocuje mentální i duševní činnosti, jako vnímání, cítění, paměť. Zároveň nám jako jediné umožňuje sebereflexi. Zjednodušeně je středem lidské osoby. [1] [14]

2.1.2 Předvědomí

Předvědomí představuje část mysli, kde se nacházejí většinou zapomenuté, ale vybavitelné myšlenky, zážitky, konflikty, rozhodnutí. Jsme si schopni uvědomit, pokud chceme. Obsah vědomí a předvědomí lze verbalizovat. [1] [14]

2.1.3 Nevědomí

Nevědomí je vědomí nepřístupná část psychiky. Freud konstatuje, že ve vědomí se nachází výsledek, který vzniká na základě psychického účinku nevědomého pochodu. Obsahuje pudová přání, která se řídí principem slasti a usilují o své bezprostřední uspokojení. Jsou to procesy, které nejsme schopni regulovat, dějí se podle vlastních zákonitostí a pravidel, řádů. Z nevědomí vyhází pud žít, pud sebezáchovy. Do nevědomí jsou vytěsňeny myšlenky a city, které by pro jedince byly při uvědomění příliš zraňující, ponižující, budily pocity úzkosti nebo viny. Podle Freuda, co je nevědomé, má stálou tendenci stát se vědomým a psychika musí vynakládat energii, aby se tomu nestalo. Proto například lidé, kteří toho moc vytěsnil, mohou podle Freuda cítit únavu bez zjevné příčiny. [1] [14]

2.2 Strukturální model psychiky

Strukturální model psychiky přichází s vydáním knihy *Ego a id* od Freuda. Důvod pro vytvoření strukturálního modelu psychiky byla existence nevědomého pocitu viny, s nímž se Freud u svých pacientů často setkával. Existují různé modely, v kterých autoři definují duševní aparát různými způsoby, nejčastěji bývá uváděno: "V tomto modelu tvoří duševní aparát tři

hlavní struktury, kterými jsou Id (ono), ego (já) a superego (nadjá).", např. Plháková (2005, s. 71). [14]

2.2.1 *Id (ono)*

Jde o oblast, která obsahuje primitivní pudy usilující o své vybití. Je to nepřístupná část osobnosti, jenž je kompletně uložena v nevědomí. Je velmi iracionální, řídí se libidem. Sny jsou schopné id uspokojit, dochází ke směřování fantazie a reality. Podle Freuda představují sny splněná přání id a jsou bránou do nevědomí. Projevy ryziho id lze pozorovat u kojenců. [1] [14]

2.2.2 *Ego (já)*

Ego (já) se řídí principem reality a má sebezáchovnou funkci. Pokouší se vypořádávat s tlaky z id i s požadavky vnějšího světa. Dalšími funkcemi ega jsou odkládání pudového uspokojení a kontrola pudových přání s pomocí arzenálu obranných mechanismů. Vzniká z části id v průběhu vývoje dítěte vlivem jeho interakcí (vzájemného působení) s vnějším světem. Na rozdíl od id je racionální, zvažuje činy a poté jejich následky. Přání id porovnává s realitou, dává jim přijatelnou formu a uspokojuje je ve vhodnou chvíli a vhodným způsobem. Ego je znakem zdravě vyvinuté osobnosti. [1] [14]

2.2.3 *Superego (nadjá)*

Superego skvěle definuje Freud Superego (nadjá) se vyvíjí jako reziduum raných dětských konfliktů, obzvláště ve vztahu k rodičům a jiným autoritativním postavám. Vzniká na základě postupného zvnitřňování těchto autorit, jejich příkazů a zákazů. Superego obsahuje svědomí a dětské ideály. Velká část ega a celé id funguje mimo vědomí, které Freud definuje jako „smyslový orgán duševního aparátu“. Obsahuje vědomě či nevědomě internalizované (zvnitřněné) omezení, zákazy a příkazy ukládané dítěti rodiči a dalšími pro dítě významnými autoritami. Je zdrojem nevědomého pocitu viny, vnitřní tísně. Superego je moralizující silou v člověku, řídí se principem dokonalosti. Jednou jeho částí je svědomí, druhou částí je ideální ego, které usiluje o dokonalost a jehož základem byly činnosti a projevy dítěte, které rodiče chválili. Superego může být v rozporu se současnými hodnotami jedince. Silně rozvinuté superego se vyskytuje u perfekcionistů, slabě rozvinuté u zločinců. [1] [14]

3 Obranné mechanismy

Výchova dítěte je z tohoto hlediska postupným seznamováním se zásadami lidského soužití, normami, pravidly, zákazy a příkazy a v dítěti se vše internalizuje jako hodnoty. Pokud je výchova ze strany rodičů a vychovatelů velmi autoritativní až autoritářská, dochází k vnitřním konfliktům a v psychice dítěte nárůstu úzkosti. K likvidaci úzkosti používá člověk obranné mechanismy, jako je potlačení, izolace, projekce, přesun, racionalizace a jiné.

Obranné mechanismy skvěle popisuje Stanislav Kratochvíl ve své knize Psychoterapie: *„Libido a požadavky i přání ze sexuálního pudu vyplývající se dostávají do konfliktu se společenskými, estetickými, mravními a náboženskými normami (Superego) a musejí být potlačovány zpět do podvědomí vědomým já (Ego) jeho složkou, zvanou cenzura. Konflikt se pak jeví jako intrapsychické střetnutí v těchto předpokládaných složkách lidské psychiky. Potlačení tohoto konfliktu dává předpoklad ke vzniku neurózy, nevědomý konflikt se symbolicky projevuje ve snech a chybných úkonech.“* (Kratochvíl, 1970, str. 22). [5]

„Ego a obranné konflikty“ představila v roce 1936 Anna Freudová, kde pojímá obrany jako součást ega a dělí je do dvou základních skupin: některé z nich jsou namířeny proti pudovým přáním z id, jiné působí proti nepříjemným z vnější reality. Já si své obranné manévry neuvědomuje: psychoanalytik je však může rozpoznat na základě výsledků jejich působení. Freudová také zdůrazňuje, že použití obran může přispět ke zmírnění či odstranění negativních, zejména úzkostných pocitů a k lepší sociální adaptaci. [6] [17]

3.1.1 Úzkost

Jedná se o pocit nejasného nebezpečí. Vyostří naše smysly a aktivuje dostatek energie v těle, abychom v případě nebezpečí utekli nebo s dostatečnou vervou bojovali. Po stránce emoční ji poznáme jako strach. Úzkost je subjektivně vnímaná jako velice nepříjemný pocit, často doprovázený vegetativními příznaky (pocení, srdeční arytmie, pocity křečí a ztuhlosti, pocity na omdlení). Dle behaviorální teorie vedou k úzkostným poruchám chybně naučené mechanismy zvládnání stresu. Celoživotně se snažíme redukovat všechny druhy úzkostí. Dodává nám pocit obavy, nic se nedaří, unikáme z myšlenek a rozhodnutí. Kafka se dostává do světa, kterému vůbec nerozumí a ve svých knihách popisuje úzkosti člověka a jeho vlastní úzkosti, kterým nerozumí. [7]

4 Franz Kafka

4.1 Životopis

Franz Kafka, narozený 3. července 1883 v Praze byl pražský německy píšící židovský spisovatel. Byl jedním z literárně nejvlivnějších a nejocenenějších spisovatelů 20. století. Narodil se do početné rodiny židovského původu.

4.1.1 Rodina

Byl nejstarším synem významného velkoobchodníka Hermanna Kafky (1852-1931) a matky Julie Kafkové, rozené Lowyové (1856-1934). Svatba rodičů se konala v září 1882 v Praze na Staroměstském náměstí v domě č.8/929. Kafkův rodný dům zvaný U Věže na rozhraní Maiselovy ulice a ulice U Radnice, dnes náměstí Franze Kafky, později vyhořel. Dnes je zachovaný pouze portál domu. Kafka měl pět mladších sourozenců, dva bratry, George a Heinrich, oba však zemřeli v dětském věku. Dále měl tři sestry, Gabrielu (1887-1888), Valerii (1890-1942) a Ottlu (1892-1943). S otcem od svého raného věku špatně vycházel, s matkou byl jeho vztah neutrální. [8] [9] [19]

4.1.2 Studium

Jeho mateřským jazykem byla němčina, proto od roku 1889 až do 1893 navštěvoval Německou chlapeckou školu v Masné ulici. Po základní škole nastoupil na Německé státní gymnázium, to se nacházelo v paláci Golz-Kinských na Staroměstském náměstí. Na gymnáziu měl mezi spolužáky mnoho přátel, např. Hugo Bergmann (později filozof), Oscar Pollak (historik umění). V rámci gymnázia chodil na nepovinné hodiny českého jazyka. V letech 1901-1906 studoval práva na německé části Karlo-Ferdinandovy univerzity, do toho navštěvoval přednášky germanistiky a dějin umění. V roce 1902 se poprvé setkal s Maxem Brodem, rovněž studentem Ferdinandovy univerzity. Setkali se v čtenářském a řečnickém klubu německých studentů. Jejich přátelství přetrvávalo až do Kafkovy smrti, tedy do roku 1924. Později se stal členem „Pražského klubu“ (1904). Byl to neoficiální spolek pražských německy píšících literátů. Max Brod ho zde přivedl k mnoha významným kontaktům, např. spisovatelem Oskarem Baumem. O rok později (1904-1905) napsal první povídku Popis jednoho zápasu, která však byla vydána až posmrtně. Roku 1906 Kafka promoval a stal se doktorem práv. [9]

4.1.3 Zaměstnání

Rok na to, na intervenci svého strýce z matčiny strany začal pracovat u pojišťovny Assicurazioni Generali na rohu Václavského náměstí a Jindřišské ulice. Od srpnu roku 1908 až

do 1922 pracoval v Dělnické úrazové pojišťovně pro Království české nejprve jako koncipient. Později ze zdravotních důvodů zastupoval pozici tajemníka. K práci na úradě měl odtažitý vztah, necítil se komfortně a byl nešťastný, ale i přes to k němu přistupoval důstojně. „*Moje zaměstnání je pro mne nesnesitelné, protože odporuje mému jedinému povolání, a tím je literatura*“ . [9] [10]

4.1.4 *Kafkova malba*

Během jeho působení v pojišťovně Assicurazioni Generali (1907-1908) se Kafka cítil více jako malíř, kreslíci skicy než jako spisovatel. V dopisu Felice Bauer napsal: „*Byl jsem velmi dobrým skicářem, ale naučil jsem se kreslit ve scholastickém režimu pod vedením průměrné malířky, což způsobilo ztrátu veškerého mého talentu.*“ Z Kafkových kreseb zůstalo asi padesát drobných skic a ilustrací. Styl je jasně expresionistický. [10]

4.1.5 *Publikace prvních textů, jeho tvorba*

Roku 1908 publikoval své první texty v mnichovském časopise Hyperion a Brodově almanachu Arkadia vyšlo osm fragmentů jeho prvních próz. Všechnu literaturu psal německy, ale hovořil i česky a francouzsky. Od roku 1910 až do roku 1923 sepisoval Deníky, pod stejným názvem poté dílo publikoval. V roce 1912 přes noc napsal Ortel, byl to významný krok v jeho literární tvorbě. Stejný rok se poprvé odstěhoval od rodičů a pronajal si vlastní bydlení v Bilíkově ulici kde se začal aktivně věnovat románu Proměna, Nezvěstný a Velký hluk. Postupně (1914) začal psát i román Proces či povídku V kárném táboře. První vydání povídky Proměna vyšlo roku 1915. O rok později v jeho pronajatém pokoji ve Zlaté uličce č.p. 22 na Pražském hradě napsal povídky, které vyšly pod názvem Venkovský lékař. Stejně tak o rok později publikoval povídku Zpráva pro jistou akademii. V březnu roku 1917 si pronajal byt v Schönbornském paláci na Malé Straně a publikoval povídku Při stavbě čínské zdi, inspiroval se Hladovou zdí. V roce 1922 pracoval na románu Zámek, ten však vyšel posmrtně (1927) a na povídce Umělec v hladovění, ta také vyšla až posmrtně (1924). Roku 1923 sepsal povídku Doupě. [10] [11] [21]

4.1.6 *Vztah k ženám*

Kafkův vztah k ženám byl spletitý a komplikovaný. Přestože sex považoval za něco velmi nelidského, špinavého, pár styků s ženami měl. Zajímavý byl název, který pro něj měl: „*trest za lásku*“ V roce 1912 se Kafka začal setkávat s Felice Beuerovou. S ní byl dvakrát zasnouben, a to roku 1914 a 1917, téhož roku s ní vztah definitivně ukončil. Felici psal mnoho

dopisů. Později měl syna s Gretou Blochovou, ten však v šesti letech zemřel, Kafka se o něm nikdy nedozvěděl. Další žena byla Julie Vohryzková, s níž prožíval krátký vztah v letech 1918-1920. S Julií se zasnoubil. O pár let později měl vídeňskou přítelkyni Milenu Jesenskou. Byla pro něj velmi významná, byla to úplně první překladatelka, která přeložila jeho prózy do češtiny. Jejich setkání proběhlo pouze dvakrát, i přes to spolu udržovali intenzivní korespondenční styk. Po jeho smrti Jasanská Kafkovi prózy představila české veřejnosti. [10] [11]

4.1.7 Tuberkulóza

V září roku 1917 se u Kafky objevily první příznaky tuberkulózy plic. Čekaly ho zasnuby s Felice Bauerovou, ale právě kvůli této nemoci zasnuby zrušil. Společně se zrušením zasnub ukončil jejich vztah definitivně. Přerušil své zaměstnání a odjel na zdravotní dovolenou ke své sestře Ottilii do Siremi na Lounsku na statek, kde hospodařila se svým manželem Josefem Davidem. Pobýval v sanatoriích, léčil se v Čechách, na Slovensku, v Rakousku i v Německu. V roce 1923 se odstěhoval do Berlína, chtěl klid od rodiny a potřeboval se soustředit na své knihy. Stihl zde navázat krátký vztah s Dorou Diamantovou, devatenáctiletou dívkou z ortodoxní židovské rodiny. V červnu roku 1924 tuberkulóze podléhá v sanatoriu v Kierlingu u Klosterneuburgu v Dolním Rakousku. Na jeho úmrtí mohla mít vliv podvýživa, trpěl na bolesti hrtanu, nemohl kvůli tomu polykat. Pohřben je v rodinné hrobce na židovském hřbitově v pražských Strašnicích. [11] [21]

5 Důležité vzpomínky

5.1 Cesta do školy

Od Malého domu, kde bydlel, přes Starou radnici a Týnský chrám, průchodem Týnské ulice do ulice Masné, kde sídlila německá základní škola chlapecká, každé ráno chodil Kafka do školy, kterou navštěvoval od roku 1889 do 1893. Jedna z jeho dětských vzpomínek, kterou Franz Kafka popisoval velmi detailně, byla spojena s jeho každodenní cestou do školy. V tuto dobu, Kafkova rodina bydlela v Malém domě, kousek od Staroměstského náměstí. Každé ráno ho doprovázela kuchařka. Nejprve přešli Staroměstské náměstí a vstoupili do Týnské ulice, prošli klenutým podloubím a dorazili do Masné ulice, kde se Kafkova škola nacházela. Tato trasa nebyla vůbec dlouhá, přesto se Kafkovi zdála nekonečná. Kafka popisoval tuto cestu jako každodenní horor, který musel trpět. Strach z tříd, kuchařka vyhrožující Kafkovi, že jeho učitelé řekne, jak špatný chlapec to je. To vše vedlo ke Kafkově nechuti každé ráno od jejich domu vyjít. Tato kuchařka ho nazývala ravašolem. Tato přezdívka vznikla od Françoise Claudiuse Koenigsteina, tzv. Ravachol (1859-1892). Jednalo se o francouzského anarchistu, který byl známý hlavně kvůli svému příjmení Ravachol. Po jeho útocích na francouzskou vládu, jeho jméno bylo v Praze používáno pro ty, kteří byli agresivní, svárlivý a hluční jedinci. Franz Kafka po cestě nikdy nepromluvil, přes to byl kuchařkou trestán. V Deníku napsal: „*Když o tom přemýšlím, musím říci, že mi výchova v mnoha směrech velice uškodila. Tato výčitka se týká spousty lidí, totiž mých rodičů, několika příbuzných, jednotlivých návštěvníků našeho domu, různých spisovatelů, zcela určitě kuchařky, která mě rok vodila do školy, spousty učitelů (které musím ve vzpomínce hodně stlačit, jinak by mi tu a tam některý vypadl, ale jelikož jsem je tak stlačil, zase se to celé místy drolí), jednoho školního inspektora.*” (Deníky) [12] [21]

5.2 Praha

Způsob, jakým Kafka zobrazuje své město, představuje jeden z nejzáhadnějších postupů moderní literatury. Ve svých románech a povídkách, až na několik výjimek, nepojmenovává místa, která popisuje. Často se objevuje snaha doložit, že se kafkovské fikce odehrávají v Praze. Obvykle se předpokládá, že bezejmennou katedrálou, jež se objevuje v Procesu, je chrám sv. Víta. Že cesta Josefa K. v poslední kapitole tohoto románu vede ze Starého města přes Karlův most na nejvzdálenější okraj Malé strany. Existují snahy dokázat, že topografie Prahy je přítomna vždy, jenomže není pojmenována. Město ustupuje do pozadí, přestává být rozpoznatelné podle svých budov, mostů a památek. Podstatná už není určitá

kancelář, škola, gymnázium, univerzita, kostel, vězení nebo zámek, ale to, co tyto stavby znamenají, coby metafory nebo alegorická místa.

5.3 Vztah s otcem

Kafkův vztah s otcem byl velmi komplikovaný. Hermann Kafka byl velmi silný muž se selským rozumem. Byl tvrdý a přísný. Kafka byl nejstarším synem, už tento fakt pro něj znamenal hodně zodpovědnosti a velké očekávání od celé rodiny. Hermann byl obchodníkem a předpokládal, že Kafka po něm obchod převezme. V tento moment mezi nimi vznikl konflikt, Kafka totiž obchod převzít nechtěl. Byli to dva úplně odlišní lidé, Hermann byl despotický, neúprosný. Na rozdíl od něj, Kafka byl citlivý, duševně velmi slabý člověk. Přes všechny konflikty Kafka svého otce miloval a vzhlížel k němu. Měl mnoho myšlenek a problémů, se kterými chtěl za otcem přijít a popovídat si o tom. To však nikdy udělat nemohl, proto se rozhodl napsat Dopis otci, kam sepsal všechny své pocity, výčitky, prosby, které mu chtěl sdělit. Tento dopis však nikdy otci nebyl předán k přečtení. Zmínil, jak mu otec shazoval jeho již velmi nízké sebevědomí. *"Nic, ani Tvá nedůvěra v ostatní lidi, není tak velké, jako moje nedůvěra ve mě samotného, nedůvěra, ke které jsi mě vychoval."* (Dopis otci) Z mého pohledu Hermann Kafkovu tvorbu i Kafku samotného neskutečně ovlivnil. Kafka rodičům výchovu často vyčítal, otci obzvláště. Hermann byl vždy velmi netolerantní, přecitlivělý Kafka to špatně snášel. Byl zatlačován do kouta, nikomu na jeho emocích nezáleželo. Miloval ho, zároveň se ho strašně bál, vyhýbal se mu: *„Někdy si představuji rozprostřenou mapu světa a Tebe, jak na ní ležíš napříč. A je mi pak, jako by pro můj život přicházely v úvahu jen oblasti, které buď nezakrýváš, nebo které nejsou ve Tvém dosahu. A těch není mnoho podle představy, kterou mám o Tvé velikosti, a nejsou to oblasti zvláště utěšené a zejména manželství mezi nimi není.“* (Dopis otci) [13] [19] [21]

5.4 Úředník a umělec

Jak jsem dříve zmínila, Kafka byl zaměstnancem Dělnické úrazové pojišťovny pro Království České. Na jednu stranu byl vděčný, že vůbec nějaké zaměstnání měl, byl dokonce pyšný, jelikož se mu v práci opravdu dařilo. Temná stránka jeho zaměstnání byla, že to nesnášel. Denně trpěl, cítil se zoufale. Moc dobře věděl, že jediné, co chce dělat je psát, věnovat se literatuře: *„Protože nejsem nic jiného než literatura a nic jiného také být neumím a nechci.“* (Deníky). Když začal považovat literaturu za jedinou činnost umožňující jeho osvobození, byl už právníkem v službách rakousko-uherské byrokracie. Problém spočíval v úzkosti, kterou v něm tento dvojí život vyvolával, ve spotřebě energie, kterou pro jeho organismus

představoval, v strašlivém napětí, jež přinášel. Vždy tiše doufal, že bude moci skončit, že se všeho na úřadě bude moct vzdát, moc dobře ale věděl, že to nepřichází v úvahu, dokud nebude muset skončit kvůli definitivnímu vyčerpání: „*Úřad? Že se ho jednou budu moci vzdát, je zcela vyloučené. Zda se ho ale jednou nebudu muset vzdát, protože už nebudu moci dál, to není vůbec tak vyloučené. Moje vnitřní nejistota a neklid jsou v tomto ohledu strašlivé, a i zde je psaní ten jediný a vlastní důvod. (...) Psaní a úřad se navzájem vylučují, protože psaní má těžiště v hloubce, kdežto úřad nahoře v životě. Tak to jde nahoru a dolů a člověka to musí roztrhat.*“
(*Dopis Felice*) [13] [20] [21]

Praktická část

6 Metodika

Na nižším gymnáziu jsem se poprvé setkala s povinnou četbou a tak i s nějakým seznamem povinné četby. Našla jsem tam knihu od Franze Kafky a rozhodla se, že si jeho dílo, přesněji Proměnu, přečtu. Tuto povídku jsem dočetla a vlastně vůbec jsem nepochopila, co se v knize odehrává. Stejně tak jsem si přečetla román Proces a nabila úplně stejného dojmu. Neměla jsem nejmenší tušení, co vlastně čtu. Koukala jsem do prázdných řádků, které mi nedávaly smysl. Jelikož mě zajímá psychologie a psychoanalýza, zamyslela jsem se, že by vítr mohl vlát od životního příběhu autora, a rozhodla se Franze Kafku analyzovat. Po psychoanalýze jsem zjistila, že v každém jeho díle se skrývá Kafkova životní kapitola. Věděla jsem, že určitě nejsem jediná, kdo se s tímto problémem setkal a tak jsem se rozhodla sepsat práci na téma Psychoanalytický rozbor Franze Kafky a jeho románu Proces a pomoci tak čtenářům, pro které bude má práce přínosná.

Nejdříve jsem se seznámila se základní teorií, kterou jsem později pro praktickou část práce potřebovala. Důležitou roli v psychoanalýze sehrává teorie Sigmunda Freuda, protože on psychoanalýzu zavedl. Dále jsem studovala topografický model psychiky, který pojednává o vědomí, předvědomí a nevědomí a strukturální model psychiky, který přichází s teorií o Id (ono), Ego (já) a Superego (nadjá). Tyto modely psychiky mi pomohly rozklíčovat psychiku Franze Kafky. Stejně tak mi pomohla teorie o obranných mechanismech a úzkosti. Čerpala jsem ze skvělé knihy o dějinách psychologie od Aleny Plhákové. Její kniha *Dějiny Psychologie*, popisuje všechny aspekty psychologie, které jsem já pro výzkum potřebovala. Po základech psychologie jsem začala zkoumat samotný životopis Franze Kafky. Pro úplné pochopení bylo potřeba projít každým detailem jeho života. Opravdu moc mi pomohlo muzeum Franze Kafky, které se nachází v Praze. To mi otevřelo přístup k mnoha detailním informacím ohledně života tohoto autora, inspirovalo mě k samotné práci.

Pochopení každé životní kapitoly Franze Kafky bylo náročné. Zabralo to několik měsíců, musela jsem přečíst každou jeho knihu, životopisy. Důležitý byl Dopis otci, který mi zodpověděl mnoho dotazů na velmi komplikovaný vztah Kafky se svým otcem. Jeho díla byla mnohokrát ještě náročnější než jeho samotný životní příběh. Povídka Proměna je asi jedna z těch nejjednodušších. Mnohem náročnější už je ale Proces, který mi bez propojení

s Kafkovým životem nedával smysl. Tento román popisuje jakýsi proces zatčení a následného soudu pana K. Knihu jsem musela přečíst miminálně pětkrát a pokaždé se soustředit na jednotlivou kapitolu. Mnohokrát jsem si nevěděla rady, proto jsem byla vděčná za rady mého konzultanta práce, pana docenta PhDr. Jana Laška, Csc. S jeho cennými poznámkami jsem byla schopná téměř po roce práce dokončit psychoanalýzu jak autora Franze Kafky, tak jeho románu Proces.

7 Výsledky

7.1 Proces

Jedná se o epické dílo. Proces je psychologický román, kde je hlavní téma psychologický stav ústředních postav. Samotné dílo poukazuje na bezmoc vůči soudu a varuje před byrokracií.

7.1.1 *Pan K.*

Pan K. je prokurista v bance, který si v životě velmi dobře vede. Je velmi pracovitý a pečlivý, své úkoly dělá precizně. Nic moc ho netrápí, žije si spokojený život, dokud není v den jeho 30. narozenin zatčen. Nic neví, neví, proč je zatčen, kvůli čemu a nikdo není ochoten mu tuto informaci sdělit. Žije v naději, později bezmoci o výsledku soudu. Neví, jak se obhájit. Později přijde na to, že ten fakt, že je nevinný, rozhodně stačit nebude. Neodporuje soudu, pouze se pomalu smiřuje s tím, že žádné světlo na konci tunelu není.

7.1.2 *Hlavní děj*

Pan K., prokurista banky je v den svých 30. narozenin zatčen. Nikdo mu nesdělí důvod zatčení ani obvinění, které je zřejmě vážné, a které proti němu vznesl neznámý soud. Zatím, je ponechán na svobodě a jen občas je předvolán k podrobnému vyšetřování, které se koná na zaprášené půdě odlehlého činžáku. Pan K. zpočátku považuje obžalobu za nesmyslnou, cítí se nevinný a snaží se zlehčovat svůj případ. Později se snaží různými prostředky soudní řízení ovlivnit. Vyhledává pomoc u advokáta, obchodník a malíře, který má styky se soudem. Dozvídá se, že soud je vlastně široce rozvětvená neprůhledná organizace, která neuznává hmatatelné důvody nevinny. Vždy je přesvědčen o vině obžalovaného a žádá o doznání. Při náhodné návštěvě v chrámu se pan K. setkává s knězem, který mu vykládá příběh o člověku, který po celý život čekal před dveřmi zákona, aniž by vstoupil. Kafka nikdy nespatri své soudce, ani neslyší rozsudek, náhle se ocitá v postavení člověka osaměle a

beznadějně bloudícího v labyrintu. V předvečer svých 31. narozenin ho dva muži odvádějí z bytu a v opuštěném lomu nad ním vykonají ortel ranou nožem do srdce. Ke konci rezignuje na sebe.

7.2 Psychoanalytický rozbor

7.2.1 *Zatčení*

Pan K. byl jednoho dne ráno zatčen, zápletka je ale v tom, že nic provedl, tedy aspoň žije v domněnání, že je nevinný. Není to normální zatčení, nemusí jít do vězení, pouze mu pracovníci soudu, František a Vilda sebrali soukromí v jeho bytě. Bylo to spíše psychické zatčení a obvinění než fyzické. Můžeme zde vidět reflektující se Kafkův vztah s otcem, jak se cítil, když byl malý. Byl psychicky zatčen celé své dětství, tento psychický stav ho doprovázel až do jeho dospělých let, dokonce i v jeho zaměstnání. Nikdy však neudělal nic špatného, neměl být za co zatčen. Jeho okolí ho natolik manipulovalo do myšlenky, že si to vlastně zaslouží a je to správné.

7.2.2 *Dozorci Vilda a František*

Dozorci Vilda a František ráno pana K. zajali, spíše mu oznámili, že zatčen byl a jejich povolání je na něj dohlížet v celém průběhu jednání soudu. Prokurista na ně měl opravdu mnoho otázek, chtěl vysvětlení, co provedl, kde se stala chyba, jaký soudem je obžalován, apod. Oni však nemohli nic sdělit, opakovaně mu říkali, ať se neptá na hloupé otázky a radši si řeší své záležitosti. Jejich opakující se komentáře o tom, že vše, co dělají je skvělé, nebýt jich tak se pan K. nemá tak dobře, všechno s ním myslí je manipulace. V realitě to s ní dobře nemyslí, nedělají vůbec nic správného, ba naopak. Stejný přístup měli ke Kafkovi rodiče, v podstatě mu škodili jejich výchovou, na kterou si on mimochodem stěžoval, vše však schovali za stejný typ řeči. Myslíme to s tebou dobře, nebýt nás, tak nemáš tak skvělý život, apod. Všechny věci, řeči, slova, věty, které mu ubližovaly, jsou schované pod manipulací. Dozorci chtěl vzít za své vlastní, krásně to zobrazuje, jak všem manipulacím od jeho vlastní rodiny věřil.

7.2.3 *Nábytek*

V den zatčení se v jeho bytě, dokonce i v bytě jeho bytné změnil všechnen nábytek. Nezmizel, pouze byl přeházen, aby z místnosti vznikla co největší volná plocha. Tento jev je velmi složité si vysvětlit, já jsem přesvědčená o tom, že se jedná o další úkaz sebrání jeho soukromí, rozhození uspořádání kognitivního světa, který před zajištěním měl.

7.2.4 *Paní Grubachová*

Paní Grubachová byla bytná prokuristy. Vykonávala své základní povinnosti, jako např. každoranní donáška snídaně přímo panu K. do postele. Starala se o správný chod bytu. V den

zatčení se na příkaz hlídačů nemohla k Josefovi ráno dostavit. To ho samozřejmě velmi rozhodilo. Od začátku byla na straně pana K., snažila se ho podpořit. Vidím v ní Kafkova nejlepšího přítele Maxe Broda. Ten byl pro Kafku velmi podstatná podpora, stejná, jako bytná Grubachová v Procesu. V moment, když byl Kafka opravdu bezradný, za paní Grubachovou přišel, a ta mu sdělila: *„ale především si to nesmíte tak připouštět. Co se všechno na světě nestane! Když se mnou mluvíte tak důvěrně, pane K., mohu se vám přiznat, že jsem trochu poslouchala za dveřmi a že mi také ti dva hlídači leccos pověděli. Vždyť jde o vaše štěstí, a to mi skutečně leží na srdci, snad víc, než se na mne sluší, vždyť jsem jen bytná. Něco jsem zaslechla, ale to bych lhala, že by to bylo něco zvlášť zlého. To ne. Jste sice zatčen, ale ne tak, jako se zatýká zloděj. Když je někdo zatčen jako zloděj, je to zlé, ale tohle zatčení -. Připadá mi to jako něco učeného, odpusťte, jestli mluvím hlouposti, připadá mi to jako něco učeného, čemu sice nerozumím, ale čemu se ani nemusí rozumět.“* (Proces, str. 26) Tento úryvek je velmi podstatný, můžeme z něj vyčíst, jak nikdo nerozumí jeho zatčení, jak si to pan K. musí držet od těla, nepřipustit si to.

7.2.5 Slečna Bürstnerová

Slečna Bürstnerová je jedna z nájemců bytů v domě, kde Josef bydlí. Moc se spolu nevidají, jelikož paní Bürstnerová tráví mnoho času v divadle a vrací se pozdě domů. V den zatčení pana K. hlídači přestavěli její nábytek, proto pan K. cítil, že paní Bürstnerové dluží omluvu a vysvětlení. Zeptal se své bytné, jestli neví, kdy Bürstnerová dorazí, ta odpověděla, že později k večeru. Josef vyčkal jejího příchodu zpět. Když se vrátila, ihned ji poprosil o chvilku jejího času. Ona mu opakovaně vysvětlila, že je velmi unavená, ale prokurista si trval na svém. Paní Bürstnerová ho tedy pozvala dál do svého bytu. Pan K. začal omluvou, vysvětlil, co se stalo a poprosil ji, zda by ji mohl předvést zatčení. Při předvádění potřeboval přesunout nábytek, paní Bürstnerovou to velmi znepokojovalo, ale nakonec mu nechala volnou ruku v předvádění. Ještě jednou mu zopakovala, zda je to natolik naléhavé, naléhavější než její odpočinek. Pan K. si stále trval na svém, potřeboval jí zatčení za každou cenu ukázat. V jednom momentě dokonce i zakřičel, to způsobilo kohosi zaklepání na dveře. Paní Bürstnerová se v ten moment na prokuristu opravdu rozzlobila, ten se to však rozhodl opět přehlížet a pokračoval.

Zde můžeme vidět, jak si Josef trvá na svém, přesněji na předvedení zatčení. Může to být pro něj forma útěku ze zatčení, zřejmě cítí potřebu to někomu říct za každou cenu, v tomto případě znepokojuje paní Bürstnerovou a narušuje její osobní soukromí. Je zřejmé, že kdyby to nikomu nesdělil, mohl by se zhroutit, mohl se cítit více zraněn tou realitou, že zatčen je.

7.2.6 *Anonymní telefonát*

Jednoho dne prokurista obdržel anonymní telefonát, že se bude následující neděli konat první vyšetřování jeho případu. Bylo mu sděleno číslo domu, kde se soud nachází, čas, kdy se má dostavit a upozornění, že se vyšetřování bude opakovat každou neděli. Kdosi zavěsil, pan K. položil telefon a ihned si uvědomil, že přijít musí.

Jelikož je zatčení, soud, vyšetřování vše vnitřní děj, který pan K. prožívá, berme to, jako by si volal on sám. Sám sobě oznamoval, že každou neděli bude probíhat vyšetřování jeho osobního světa.

7.2.7 *Cesta na vyšetřování*

Byla neděle a pana K. čekalo první vyšetřování. Znal oblast a číslo domu, kam se má vydat. Vyšel včas, nechtěl udělat špatný dojem. Když přišel do oblasti, kde se měl soud nacházet, pořádně se rozhlédl po okolí a zjistil, že se jedná o velmi chudou oblast. Opět se jedná o vnitřní děj, celý soud je vnitřní děj a chudá oblast nám může zobrazovat chudý vnitřní svět Kafky. Jeho cesta pokračuje dál, uvědomuje si, že vlastně vůbec neví, kde má hledat. Vymyslí si, že hledá truhláře Lanze, cítí se, že si nemůže dovolit sdělit, co doopravdy hledá.

Odhalit tento prvek není nic těžkého, bojí se, stydí se. Stydí se za realitu, že je zatčen, ještě v horším případě zatčen sám sebou. Po cestě potkal mnoho dětí a hned jim chtěl další neděli přinést cukroví. Chtěl si je získat, i když to vůbec nebylo potřebné. Chce se ospravedlnit z vnitřního zajetí, je to jeho další únik, snaha se z jeho vnitřního zajetí dostat. Po cestě pozoroval všechny vnější děje, fasády domů co místní obyvatelé dělají apod. Byl tím zaujat natolik, že ztratil přehled o čase, až měl veliké zpoždění. Nechtěl tam jít, nechtěl si tím více ublížit, měl strach, i když to v knize nenapsal. Z domu odešel včas, k soudu přišel pozdě.

7.2.8 *První vyšetřování*

Pan K. dorazil s hodinovým zpožděním, bylo mu důrazně řečeno, že taková věc se nesmí opakovat. Místo soudu bylo zvláště zařízené, panu K. to připomínalo obyčejný byt. Prošel dovnitř a v ten moment mu byl položen dotaz, zda se jedná o malíře. Prokurista byl znepokojen zmatkem, který při vyšetřování panoval. Nenechal soudce ani promluvit a začal svým projevem. Soudcovo mínění, že pan K. je malíř zobrazuje Kafkovo nevědomí o své identitě. Neznámá vnitřní identita ho doprovázela celý život, stále si pokládal dotaz, kam patří, jaký je smysl života, co dělá špatně či správně.

Ve svém projevu narážel na opakované obviňování a zatýkání nevinných lidí, poměrně dost sebevědomě se bránil, jeho argumenty byly ostré. Svě sebevědomí dle mého až přeháněl, jelikož to byla jeho podvědomá obrana před silnou úzkostí. Cítil se velmi pyšný, publikum jeho moudrá slova oceňovala potleskem. Ihned co projev dokončil, velmi rozčilený soudce prohlásil, že tímto aktem mu byla sebrána jakákoliv další možnost výpovědi. Ať se snažil sebevíc se ospravedlnit, nikdy mu to z osobního zatčení nepomohlo, cestu z vězení nenašel. Když se měl k odchodu, zjistil, že celou tu dobu bylo publikum na straně soudu a jejich souhlas s prokuristou pouze hráli. Kafka zde zobrazil, jak vnímá falešnost ostatních, nedůvěřuje, poukazuje na falešnost soudu.

7.2.9 Prázdná vyšetřovací síň

Následovala další neděle a prokurista musel vyrazit na další vyšetřování. Dorazil opět do vyšetřovací síně, kde se měl výslech konat, ale v jeho překvapení se vyšetřování nekonalo a vyšetřovací síň byla prázdná. Bylo mu to oznámeno manželkou vlastníka bytu, se kterou se dal pan K. do řeči. Na stole ležely knihy soudce, Josef je identifikoval a zeptal se, zda by mohl do knih nahlédnout. Dívka mu vyhověla a nechala ho ke knihám přistoupit blíže. Knihy byly velmi staré a špinavé, měly poničené obaly. Když jednu z knih otevřel, objevil nahé obrazy muže a ženy, které ještě k tomu byly jakýmsi malířem nekorektně zobrazeny. Josefovi to přišlo velmi směšné, jelikož to jsou knihy, ze kterých soudce čerpá při vyšetřování.

Je samozřejmé, že tam nikde nebude napsané, proč je vlastně prokurista zatčen, jelikož se zatýká on sám. Proto v knize vidí jen nahé fotky, které mu nedávají smysl, celý jeho vnitřní soud mu nedává smysl.

7.2.10 Student

Prokurista s dívkou rozvedl kvetoucí konverzaci, kdy se domluvili, že dívka odejde společně s panem K. Prokuristovi se líbila každá žena, která o něj projevila zájem. Jenže jejich konverzace byla přerušena jakýmsi studentem, který se ve vyšetřovací síni objevil. Vypadal velmi bídně, měl křivé nohy a byl vyhublý. Když promluvil, pan K. se vnitřně zasmál nad jeho ubohostí. Student též stál o stejnou dívku, se kterou chtěl prokurista odejít. Pan K. nahlas mladíka upozornil, že by měl ještě hodně studovat a ať nechá dívku jít. Student se ohradil, že soudce měl nechat prokuristu zavřeného v pokoji, opakoval chybu, že má takto volný režim. Při těchto slovech uchopil dívku za paži a přitáhl si ji k sobě. Pan K. si namlouval, že z něj

student musí mít strach, vždyť nebyl zdaleka tak vážený, jako prokurista byl. Student se však nezalekl a s dívkou vyrazil směrem k vyšetřujícímu soudci.

Opět se nám zde zobrazuje vnitřní nejistota a strašně nízké sebevědomí, které Kafkovi velmi pravděpodobně způsobil otec. To se reflektuje jak v každé kapitole jeho knih, tak v jeho životě. I mnohem méně vážený člověk je schopný prokuristu ponížit a sebrat mu všechnen zbytek sebevědomí, velmi pravděpodobně kvůli tomu, že je Josef natolik duševně chudý.

7.2.11 Půda a soudní kanceláře

Pan K. následoval stopy studenta do pofidérní budovy. Před sebou měl dlouhé schody, které vypadaly jako vstup na půdu. Vše bylo staré, zaprášené a v krizovém stavu, byl překvapen, že to ještě vůbec stojí. Když se dostal do velmi zastaralého podkroví, byla mu předána informace, která ho velmi zaskočila. Jednalo se o prostory soudu, přesněji kanceláře soudu. Vše vypadalo velmi chudě, Josefovi to nedávalo smysl, jelikož prostory soudu si určitě takto nepředstavoval. Už pouze to, jak se soud představuje rozhodně neodpovídá podmínkám, ve kterých sídlí. Josefa úzké a zaprášené prostory dusí, jelikož v knize trpí na vážné astma. Z vyčerpání se musí posadit, nezvládá místní atmosféru.

Chudé prostory mohou zobrazovat Kafkovo chudé vnitřní dění. On se v soudních kancelářích nachází sám ve svém soudu, v tom vnitřním. Celý soud si dělá on sám sobě, zde se krásně promítá, jak on se doopravdy cítí. Dusí se ve vlastním prostředí, dusí ho představa nad tím, jak moc zatčen ve vlastním vnitřním světě je. Vyčerpání z každodenního přežívání ho dostává do kolen, tady nám to naznačuje astma, které prožívá právě v těchto prostorech.

7.2.12 Mrskač

Jednoho dne byl prokurista v kancelářích banky nejdéle a chystal se pomalu domů. Procházel po chodbě, jenže uslyšet ve vedlejší komoře hlasité vzdychání. Nevěděl, o co jde, proto se ke komoře přiblížil a poslouchal. Nejprve nic neslyšel, ale o chvíli později se vzdych ozval znovu. V ten moment se rozhodl dveře od komory otevřít. V temné místnosti viděl tři osoby, které se ohýbali pod světlem. Při dotazu, co se děje, spatřil Františka a Vildu, sluhy, kteří ho zatkli v den jeho narozenin. Společně s nimi se v místnosti nacházel mrskač, který měl hlídače trestat. Hlídači prokuristu ihned poznali a neváhali mu oznámit, že je to právě on, kvůli kterému musí trpět. Vytkli mu jím podanou stížnost na jejich chování a způsob zatčení, ovšem Josef žádnou stížnost nepodal. To oběma sluhům také zdůraznil, že žádný trest pro ně

nezamýšlel. Ozval se mrskač a zdůraznil, ať jejich řeči neposlouchá a trest je pro oba spravedlivý. Hlídači se na mrskačova slova tolik netvářili, vypadali utrápeně, a to Josefa mrzelo. Položil mrskačovi dotaz, zda jsou rány metlou velmi bolestivé. Vilda se ozval a brekem zdůraznil, že bolestivé jsou. Josefovi to začalo být líto a hledal způsob, jak mrskače přesvědčit, že trest není na místě a chtěl hlídače osvobodit. Mrskač mu však stál v cestě a nechtěl z trestu sejít, přeci jenom je to jeho práce. Prokurista začal mrskačovi nabízet peněžní částku, kterou může přijmout a Františka i Vildu propustí. Mrskač uznal, že nabídka je to pohledná, ale nepřijme ji. František ztratil naději a zakřičel. Tento křik zaslechli sluhové venku a Josef věděl, že musí zasáhnout. Sluhové se přibližovali, pan K. rychle zaujmul pozici u okna a ujistil sluhy, že se jedná o psa ve dvoře, že se nemusí zajímat. Josef věděl, že musí komoru opustit a hlídače i s mrskačem tam nechat. Nezachránil je.

S černými myšlenkami kráčet domů, pocit viny pociťoval ještě v následujících dnech. Pocit viny z toho, že nezachránil hlídače, kteří ho zatkli. Ve finále on chtěl pomáhat někomu, kdo mu ublížil, a ještě nese pocit viny z toho, že to nezvládl a zklamal. Je to zajímavý prvek, ale určitě je krásně vidět Kafkova dobrosrdečnost. Sám strašně trpěl, bylo mu ubližováno jak fyzicky, tak psychicky, to může vést k tomu, že nesnese vidět trpět ostatní, nehledě na to, jak mu ten člověk ublížil, viz. hlídači. Nechce, aby ostatní museli trpět, to, co on sám. Mrskač mu zdůrazňoval, že trest je spravedlivý, což také byl, ale Kafkovými očmi to tak není a nikdy nebude. I přes to, co mu jeho rodina v životě provedla, jak mu ublížila, nic to nezměnilo na jeho postavení, rodinu miloval dál. V Procesu nese dokonce vinu za to, že nemohl hlídačů pomoci, on nese vinu za to, že neosvobodil lidi, kteří mu ublížili, a ještě se k němu nechovali hezky. On to nevidí, on jim chce pomoci, jak nejvíce může.

7.2.13 Strýček

Jedno odpoledne přišel pana K. navštívit strýček Karel. Prokurista nebyl jeho příjezdem překvapen, kvůli procesu jeho příjezd očekával. Strýček se potřeboval uklidnit, potřeboval slyšet, co to provedl a proč špiní jméno rodiny. Pan K. strýčkovi chladnokrevně odpovídal, což strýčka ještě více znepokojovalo. Karel prokuristovi zdůrazňoval pověst rodiny a jejich jména, vyčítal mu jeho nezdvořilé chování a hanbu, kterou rodině přináší. Neustále dokola připomínal, jak je situace zlá a přemítal, jak se to vůbec mohlo stát. Pokládal panu K. dotazy, jak to mohl připustit, on však sám nevěděl. Strýček tomu nerozuměl, obviňoval prokuristu, že se neozval, vyčítal mu, jak moc se nesnažil svůj proces zachránit.

Strýčka vnímám jako převtělené vnitřní děje prokuristy. Josef určitě všechny myšlenky a obavy potlačuje, což mu v momentální situaci může ulevit, ale z dlouhodobého hlediska ho to zatěžuje. S nikým moc o svém procesu nemluví, s nikým nesdílí své pocity, vše drží v sobě. Strýček přichází a Josef ho očekává. Očekává mnoho výtek a dotazů. Je to jako Josef proti Josefovi, ten klidný Josef, který se snaží zachovat klid proti Josefovi, který vnitřně vyšiluje a viní se za každou věc, kterou udělal. Josef za ten proces nemůže, nedokáže ho ovlivnit, ale přesto je obviňován z hanby, kterou nese rodině, za své chování, za své jednání v procesu, nese vinu prakticky za všechno. Háček je v tom, že ho žádný strýček neviní, viní on sám sebe.

7.2.14 Lenka

Strýček navrhl panu K., aby zvážil návštěvu advokáta, měl obavy, že prokurista sám proces nezvládá. Lehkým tlakem na pana K. ho dokázal dotlačit ke známému advokátovi. Prokurista nadšen nebyl, ale nechal si trochu pomoci. S advokátem usedli a začali probírat jeho případ, advokát s pomocí souhlasit. Do toho měl velmi dobré kontakty se soudcem, pro pana K. by to znamenal pozitivní krok kupředu ve svém procesu. Po nemalé chvíli se ozvala rána z kuchyně, kterou musela způsobit advokátova asistentka – Lenka. Prokurista se rozhodl jít podívat do kuchyně, zda je Lenka v pořádku. Jak si pan K. myslel, bylo to úmyslně. Lenka to sama přiznala, že ho chtěla přilákat. Lenka s panem K. lehce flirtovala, bylo značné, že oba jeví zájem. Lenka měla taky mnoho výhodných kontaktů, měla ale podmínku. Musí se pan K. přiznat, vše pak bude jednoduché. Zeptal se, pokud se nepřizná, zda mu Lenka též pomůže. Její odpověď byla jednoduchá, ne. Odskočili od toho téma a Lenka si ho snažila co nejvíce obmotat kolem prstu. Dokonce mu dala klíče od domu se slovy, ať se staví, kdykoliv bude chtít. Když pan K. odcházel, potkal strýčka, který rozhodně nadšen z jeho chování nebyl. Vytkl mu setkání s Lenkou, jelikož přišel o šanci s advokátem. Prokurista se rozhodl navštívit advokáta ještě jednou, později mu však podal výpověď, nedokázal, a hlavně si od něj nechtěl nechat pomoci.

Lenka může v tomto případě hrát více rolí. Může být milenkou Josefa, což by nebylo ničemu zvláštní, měl jich hodně a frekvenčně je střídal. Lenka se ale pohybuje v oblasti soudu a procesu, což pro Josefa znamená pomoc. Zvláštní je podmínka, že se musí přiznat. Lenka ho vyrušila od šance velké pomoci od advokáta a chtěla ho přesvědčit, aby se přiznal. Lze to vnímat jako vysílení prokuristy. Proces ho stojí hodně sil a určitě mu hlavou běží myšlenky, aby se poddal. Zároveň zde může zobrazovat Franz Kafka svoje odmítání pomoci, nikdy nebyl na pomoc zvyklý a měl časté tendence pomoc odmítat. Lenka se ho podvědomě snaží od pomoci odtáhnout a chce mu dát tu svoji.

7.2.15 Malíř Titorelli

Jedno zimní odpoledne se za panem K. v jeho kanceláři stává továrník, který nejdříve požaduje pomoc s jeho obchodními věcmi, prokurista je velmi nezaujat, jenže později se továrník zmíní o procesu a pomoci, které mu může nabídnout. Pan K. ihned zpozornil a začal továrníka poslouchat. Zmínil se o akademickém malíři jménem Titorelli. Ten měl dobré kontakty a mohl výrazně panu K. pomoci. Pan K. moc dlouho nečekal a ihned po setkání s továrníkem vyrazil směrem k malířovi. Při příjezdu si všiml opět dlouhých schodů, které vedly jako kdyby na půdní prostory. K malířovi dorazil a přivítalo ho mnoho mladých dívek. Měly mnoho otázek a chtěly vědět, zda se jde nechat k malířovi namalovat. Přes dívky se pan K. dostal a konečně spatřil ateliér malíře. Malíř Titorelli ho pozval dál a nechal si ho odložit kabát. Jejich konverzace spočívala čistě v procesu, který prokuristu trápil. Malíř se představil jako soudní malíř a ujistil pana K., že mu dokáže pomoci díky svým kontaktům. Malíř také zmínil, že on sám k soudu patří, dívky k soudu patří a že přeci všechno patří k soudu. Pana K. to zaskočilo, ale pokračovali dále v tématu, jak ho osvobodit. Malíř nabídl prokuristovi tři možnosti. Skutečné osvobození, zdánlivé osvobození či odklad. Pan K. to chtěl vysvětlit, jelikož tomu moc nerozuměl. Malíř se přiznal, že skutečné osvobození se nikdy nepovedlo a bohužel to nejde, však vkládal naději ve zdánlivé osvobození. Sepíše potvrzení o nevině, nechá to kolovat přes soudce a pan K. bude na dobu neurčitou volný, na svobodě. Nevýhoda této možnosti je poměrně podstatná, soud se může kdykoliv rozhodnout, že daná osoba je opět zatčena a bude se konat proces. To snad každého rozhodí, a ne každý má síly nazbyt, bojovat znovu je náročné a pan K. to ví. Malíř dává prokuristovi prostor na to se rozmyslet, ale on je připraven udělat krok ve zdánlivém osvobození. Těsně, než odejde mu malíř nabídne, zda si nechce koupit obrazy, které namaloval. Pan K. to promyslí, ale nakonec je kupuje, chce mu to dát jako způsob poděkování. Při odchodu zjišťuje, že je to prostřední velmi povědomé soudním kancelářím, proto se malíře zeptá, zda to náhodou soudní kanceláře nejsou. Malíř prokuristu ujistí, že se o soudní kanceláře jedná. Dokonce i na obrazech jsou zobrazené soudní místnosti, ateliér malíře je soudní kancelář. Překvapený pan K. odchází zpět domů.

Zobrazuje se zde podmíněčné a bezpodmínečné přijetí. Josefův soud je všude, on sám sebe neustále soudí a nemůže najít cestu ven, ona totiž v jeho případě není. Nalezneme zde funkci superega, což je neustálý vnitřní hodnotitel. V těchto momentech je celý svět spiknut jen proti němu. Jedná se o vnitřní úhel pohledu vnitřního soudce. Kafku jako malého neustále utlačovali rodiče, nikdy neměl možnost se vyjádřit, neměl možnost cítit ani prožívat náročné

emoce dětství. Neustále byl souzen za jeho činy, což ho doprovází dodnes. Místo jeho rodičů se soudí on sám. Utlačuje se úplně stejným způsobem. Věta malíře že soud je přeci všude ukázkově vysvětluje, jak si prokurista soud nese všude. On je totiž soud, jeho vnitřní dění je soud, všechno je soud. Volba třech možností osvobození je celkem jednoduše vysvětlitelná. První možnost skutečného osvobození není možná. Není možná protože Josef se vlastního soudu nezbaví, není pro něj cesta ven, tato možnost je u něj vyřazena. Druhá možnost zdánlivého osvobození je už možná, však má oříšek. Je to jen na dobu neurčitou a není vůbec jisté, zda to vyjde. Zdánlivé osvobození u někoho mohou hrát drogy, alkohol či cigarety. U někoho to může být sport, či časté chození do kina. Jedná se o dočasný únik od daného problému, ale nikdy tomu nelze utéct, vždy to tam je, pouze potlačené. Poslední možností je odklad, funguje na stejném principu jako možnost druhá – zdánlivé osvobození, jedná se opět o dočasné potlačení procesu. Josef je v procesu zatčen, není cesty ven, osvobození neexistuje.

7.2.16 Strach o pracovní pozici

Josef měl těžce vydřenou pracovní pozici prokuristy v bance. Nebylo lehké se tam dostat a Josef dělal vše co bylo v jeho silách, aby si danou pozici udržel. Neměl rád, když musel trávit čas mimo svoji kancelář, bál se konkurence a žil v nekonečném strachu, že mu někdo jeho pozici vezme. Cítil se ohrožen ze všech stran, snažil se vyhýbat jakýmkoliv exkurzím a výjezdům mimo svoji kancelář.

Jedná se opět o strach, úzkost, ve které musel Kafka celé svoje mládí žít. Stejně tak v ní žije Josef. Jako malé dítě na něm byla pozorována každá malá chyba, hlavně jeho otcem. To ho naučilo žít ve stresu a dávat si za vinu jakoukoliv malou nedbalost. To ústí v panický strach z konkurence a z chybování, které by ho mohlo stát jeho pracovní pozici.

7.2.17 Chrám a duchovní

Pan K. byl pověřen, aby ukázal místní památky italskému zákazníkovi, na němž bance záleželo a byl to významný obchodník. Prokurista na to přistoupil a měl se společně s Italem a svým ředitelem setkat v chrámu. Setkání proběhlo, pan K. však Italovi nerozuměl, ředitel mu nenápadně jeho slova tlumočil. Pro něj padla jedna zásadní informace, Ital se půjde projít a v deset hodin se vrátí, poté bude chtít ukázat celý chrám. Pan K. měl chvíli pro sebe, tak se učil italská slova, které k prohlídce bude potřebovat. Blížila se desátá hodina a prokurista byl v chrámu úplně sám, nikde nikdo. Několik minut počkal, ale stále nikdo nepřicházel. Byl tam úplně sám, do chvíle, než spatřil duchovního. Představil se jako vězeňský kaplan. Panu K.

sdělil, že na něj čeká. Samozřejmě byl pan K. zmaten, jelikož na něj měl čekat Ital. Duchovní mu začal ohledně procesu pokládat otázky. Oznamil mu, že nevidí dobrý konec, upozornil prokuristu, aby na to byl připraven. Zároveň chtěl znát jeho vizi do budoucnosti. Sám pan K. přiznal, že dříve v dobrý konec doufal ale že naději ztrácí. Po chvíli konverzace si K. uvědomil, že by měl jít. Duchovní mu to oznámil, ten mu popřál šťastnou cestu. To však K. zarazilo, čekal, že bude za jeho milost a vstřícnost něco chtít. Duchovní pouze chtěl, aby uznal jeho identitu. Prokurista mu odpověděl, že je vězeňský kaplan. Duchovní ale přiznal, že je od soudu. „Proč bych od tebe něco chtěl. Soud od tebe nechce nic. Přijme tě, když přijdeš, a propustí tě, když odejdeš“.

Duchovní zobrazuje vnitřní varování pro Josefa, přesněji špatný konec. Opět zde máme prvek, kdy vše patří k soudu (viz. duchovní). Josef se snaží s duchovním poradit co dál, vždyť je přeci nevinný, proč by měl soud skončit špatně. Je to jednoduché, Josef se neumí osvobodit. To nám i vysvětluje citovanou větu, Josef se zatkl sám a dokáže se i sám propustit, když bude chtít, musí to však zvládnout. Duchovní má zobrazovat postavu vnitřního děje prokuristy, která ho upozorňuje že se ze zatčení nedokáže propustit a musí tomu podlehnout.

7.2.18 Konec neboli smrt

V den jeho jedenatřicátých narozenin, přesněji v podvečer pana K. navštívila neočekávaná návštěva. Byli zvláštní, vybledlí a s cylindrem. Prokurista byl znepokojen, očekával honosnější návštěvu. Pánové ho chytli a chtěli ihned odvézt. Pan K. se snažil odporovat, po chvíli mu však došlo, že to nemá cenu, přece jenom tím přitěžuje pánům. Vyrazí ven a je před nimi dlouhá cesta do pole. Když dorazí na pány určené místo, pan K. začal chápat situaci, je to u konce. U opuštěného lomu se ho snaží položit do co nejpříjemnější polohy, prokurista neodporuje, naopak se jim snaží pomoci. Moc dobře ví, oč jde. Myslí si, že by se měl zabít sám, na proces mu došly síly, neměl pro co dál bojovat. V jeden moment ho ale zahltní strašně moc myšlenek, proč se to vlastně děje? Kdo je ten soudce, který celý proces vedl? Kdo za tím je? Proč se s ním nikdy nemohl setkat? Proč byl zatčen? Proč nezná svůj rozsudek? Rozčilením roztáhne ruce a v ten moment jeden z pánů mu vrazil nůž do srdce a dvakrát nožem otočil. Pan K. byl mrtev, zemřel jako „pes“.

Diskuse

Ve svém projektu jsem se zaměřila na život a dílo Franze Kafky. Po podrobném prostudování životopisu a životních osudů Franze Kafky jsem se zaměřila na jeho dílo a vyhledávání paralel mezi jeho dílem a vlastními životními osudy.

Mým prvním cílem bylo vysvětlit pojem psychoanalytický rozbor a představit Sigmunda Freuda, psychologa, který je zakladatelem psychoanalýzy. Dále jsem se soustředila na představení topografického a strukturálního modelu psychiky a její popis. V poslední části teoretické práce jsem se zabývala samotným Franzem Kafkou a jeho podrobným životopisem. Struktura psychiky Franze Kafky nebyla vůbec jednoduchá, teorie je komplikovaná, ovšem jsem spokojená s obecným shrnutím, které teoretická část obsahuje.

Nejvíce jsem se soustředila na psychodynamický úhel pohledu na psychiku Franze Kafky. Jeho zážitky, traumata a vzpomínky ovlivňují celou dynamiku jeho prožívání. Ranná traumata, kterými si Franz Kafka procházel, určují, jak se vztahuje ke světu, ke svému okolí, přátelům a hlavně, jak se vztahuje ke své tvorbě. Jelikož doposud neexistuje žádná literatura, která by psychodynamické dění, přesněji psychoanalýzu existencialisty Franze Kafky zpracovala, musela jsem tomu věnovat dvojnásobek mého času a vytvořit tak úplně první psychoanalytický rozbor jeho života a díla. Jeho tvorba byla specifická v tom, jaké metafory používal pro vyjádření svého vnitřního psychického světa.

Dalším cílem bylo zobrazit Kafkovo dětství a jeho vzpomínky na dané období. Jelikož se jedná o zážitky a traumata, které ovlivňují jak jeho život, tak jeho tvorbu, bylo důležité toto období pečlivě představit. Po přečtení mnoha životopisů jsem byla schopná Franzovi Kafkovi doopravdy porozumět.

Tato práce nutí čtenáře nad dílem i životem Franze Kafky kriticky přemýšlet. Kritickým přemýšlením nad psychikou Kafky přemýšlíme i trochu nad sebou. Když začneme kriticky přemýšlet i nad sebou, k této práci vede, začneme si hledat lepší cestu k sobě samému.

V praktické části jsem se zaměřila na samotný psychoanalytický rozbor románu Proces od Franze Kafky. Rozhodla jsem se analyzovat román Proces, jelikož mi toto dílo přišlo nejvíce komplikované a zajímavé tím, jakým způsobem je napsané. Knihu jsem přečetla dohromady 11x a zaměřila se na úryvky, které se daly psychoanalyticky rozebrat. Psychoanalýza je zajímavá právě tím, že každý jedinec bude toto dílo analyzovat jiným způsobem, z toho plyne,

že neexistuje jednotný postup u psychoanalytického rozboru. S žádným rozbohem jsem se dříve nesešla, proto jsem tuto práci brala jako šanci si psychoanalytický rozbor zkusit. Nebylo to jednoduché, Kafka vnitřní děje hlavní postavy díla přímo nepopisuje, jsou schovány za prostým dějem. Téměř v každé kapitole se nacházelo mnoho případů, kde Kafka zobrazoval jak své prožívání, tak prožívání hlavní postavy a bylo zajímavé tyto dva subjekty porovnávat. Cílem mé praktické části bylo vysvětlit jednotlivé úryvky knihy a propojit je s Kafkovým životem, dětstvím. I přes náročnost tohoto tématu a knihy, kterou jsem si zvolila mně výsledek potěšil.

V práci by se dalo pokračovat, mohl by se zpracovat výzkum, oslovila by se určitá skupina jednotlivců, kteří by Proces též psychoanalyticky rozebraly a dalo by se porovnat, jak moc se může psychoanalytický rozbor lišit, jak postupem, tak výsledkem. Je to otázka, která v mé práci není zodpovězena a mohla by být velice zajímavá na zpracování.

Závěr

Tato práce vychází z psychoanalýzy, hledá odpovědi na dvě základní otázky. První z nich je, zda by měl život Franze Kafky vliv na jeho dílo. O která konkrétní fakta se jednalo. Druhou otázkou je, zda lze z některých epizod díla Franze Kafky usuzovat na jeho psychologii? Jaký má spisovatelův život vliv na jeho dílo?

Teoretická část je věnována především psychoanalýze a struktuře psychiky, která je nutná pro pochopení psychoanalytického rozboru. V druhé části je představen Franz Kafka společně s jeho životopisem a podrobným životním příběhem.

V praktické části práce je proveden psychoanalytický rozbor Franze Kafky a díla *Proces*. V úvodu praktické části je shrnut děj románu *Proces*, je představena hlavní postava. Poté je podrobně rozebrán každý prvek díla, kde se Franz Kafka snaží zobrazit vnitřní děj jak svůj, tak hlavní postavy.

Podle názoru autorky je možné vyhledat celou řadu paralel mezi životním příběhem Franze Kafky a epizodami románu *Proces*, které přispívají k pochopení samotného románu i životních osudů autora.

Význam této práce spočívá především v odhalení spojitosti životního příběhu Franze Kafky a jeho děl.

Výsledky práce jsou přínosné pro čtenáře Franze Kafky a mohou být dále využity jako vzor psychoanalytického rozboru a sloužit tak studentům psychologie, kteří mají náhled na to, jak psychoanalýza může vypadat.

Doposud nikdo nezpracoval psychoanalytický rozbor existencialisty, tudíž se jedná o výjimečnou práci, která může být pro mnoho studentů vzorem, ale zároveň může sloužit i současným učitelům, profesorům, široké veřejnosti, kteří by se chtěli více vzdělávat v problematice knih Franze Kafky.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

- [1]: Plháková, A. Dějiny psychologie. Praha: Grada, 2006. ISBN: 80-247-0871-X
- [2]: Psychologie osobnosti. Karolinum. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1832-6.
- [3]: Freud. Universum. ČR, 2020. ISBN 978-80-242-6779-1.
- [4]: Říčan, P. Psychologie osobnosti, obor v pohybu. Praha: Grada, 2010. ISBN: 978-80-247-3133-9
- [5]: KRATOCHVÍL, S. Psychoterapie. Praha: Avicenum 1970.
- [6]: Hunt, M. Dějiny psychologie. Praha: Portál, 2010. ISBN: 978-80-7367-814-2
- [12]: Franz Kafka - Max Brod. Odeon. ČR: Odeon, 1937. ISBN 01-135-66-13/34.
- [13]: Dopis otci a jiné částečné povídky. Akropolis. ČR: Akropolis, 1937. ISBN 80-85770-33-4.
- [15]: Freud Sigmund. (1990). O člověku a kultuře. (Vyd. 1., 444 s.) Praha: Odeon.
- [16]: Psychologie osobnosti. Praha: Orbis, 1975. ISBN 11-006-75.
- [17]: Šebek, M. (1991). Psychologie já – od S. Freuda k H. Hartmannovi. Československá psychologie, 5, 395–405.
- [18]: Psychologie osobnosti. Praha, 2010. ISBN 978-80-246-1832-6.
- [19]: Dopis otci. Praha: Karolinum, 2016. ISBN 978-80-86911-47-2.
- [20]: Dopis Felici. Praha: Akropolis, nakladatelství Franze Kafky, 2n. l. ISBN 80-85334-02-X.
- [21]: Deníky 1909 - 1912. Praha: Nakladatelství Franze Kafky, 2009. ISBN 80-85844-68-9.

Internetové zdroje

- [7]: Úzkost z úzkostných stavů. Zdravotnické zařízení Ministerstva vnitra [online]. Zdravotnické zařízení Ministerstva vnitra, 2020 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.zzmv.cz/uzkost-z-uzkostnych-stavu>.
- [8]: Společnost Franze Kafky. Společnost Franze Kafky [online]. společnost Franze Kafky, 1990 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <http://www.franzkafka-soc.cz/franz-kafka/>

[9]: Přelomový životopis Franze Kafky kreslí panorama českých dějin. ČT24 [online]. ČT24, 2017 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: Přelomový životopis Franze Kafky kreslí panorama českých dějin

[10]: Franz Kafka. Odmaturuj.cz [online]. Odmaturuj.cz [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.odmaturuj.cz/zivotopisy/franz-kafka-4/>

[11]: Franz Kafka - životopis. Rozbor-dila.cz [online]. Rozbor-dila.cz [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://rozbor-dila.cz/franz-kafka-zivotopis/>

[14]: Psychoanalýza. Wikisofia [online]. wikisofia, 2013 [cit. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://wikisofia.cz/wiki/Psychoanal%C3%BDza>